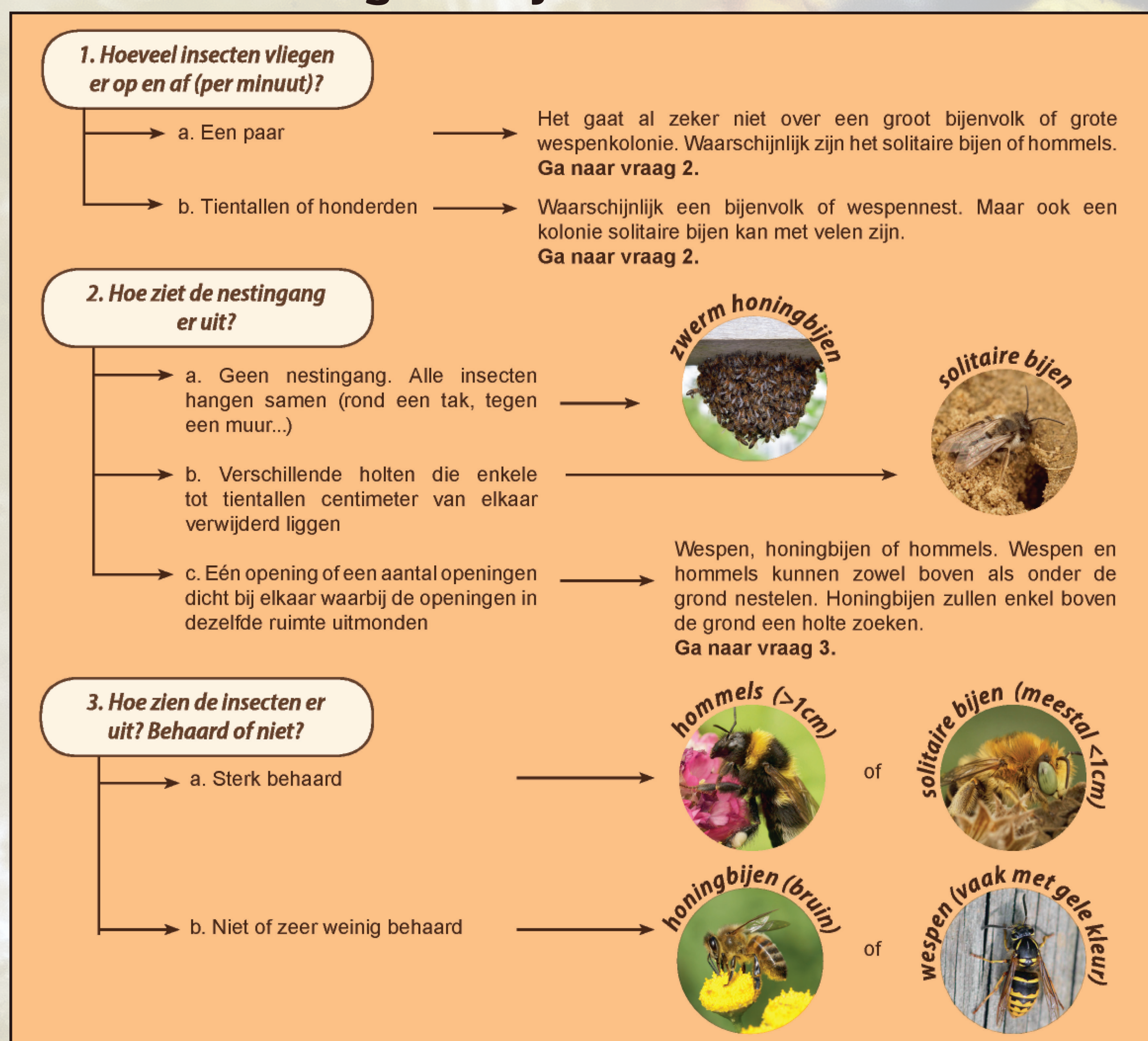

Wettelijk gezien is de **honingbij** de enige onder vliesvleugeligen met een beschermde status. Verdelgen is in hun geval dus verboden. Solitaire bijen, hommels, wespen en hoornaars zijn vogelvrij, maar hebben wel een even belangrijke ecologische status, als bestuivers van gewassen, insectenverdelgers en opruimers. **Solitaire bijen** richten geen schade aan. Ze worden beter niet verdelgd en moeten veeleer beschermd en geholpen worden. **Wespen** gaan op zoek naar andere insecten, rupsen, spinnetjes... om hun larven te voeden en helpen zo de populatie ongedierte binnen de perken te houden. De meest voorkomende wespensoorten, de gewone en de Duitse wesp, nestelen zich steeds vaker dicht bij de mens. Vanuit dit oogpunt is het nodig om de nesten te bestrijden wanneer ze hinderlijk zijn voor de dagdagelijkse activiteiten van de burger. Soorten zoals de middelste wesp of de Franse veldwesp hebben een andere biologie dan de gewone of Duitse wesp. Nesten zijn kleiner (enkele tientallen tot honderden wespen per kolonie) of worden gebouwd in struiken, ver weg van plaatsen waar mensen komen. Veldwespen zijn zachtaardige, weinig steeklustige wespen. Hun verdelging is dus niet steeds noodzakelijk. Ook **Europese hoornaars** zijn bondgenoten: zij voeden zich met andere wespen en vliegen. Door de intrede van de **Aziatische hoornaar** is een nieuwe bedreiging voor de honingbijen en de biodiversiteit ons land binnengedrongen.

Welk insect vliegt er in je buurt?

De vliegperiode vertelt ook al iets

De vragen hiernaast gecombineerd met de periode van het jaar vertelt al veel over de soort.

Een **aantal solitaire bijensoorten** zijn al vroeg op het jaar (februari-april) zeer actief en op sommige plaatsen talrijk aanwezig. Hier kan men verkeerdelijk denken dat het om een kolonie gaat. Typische meldingen in maart en april zijn zandbijen die in een pad of in voegen van een voetpad nestelen. Of metselbijen die holtes in muren, in vensters... opzoeken. Doordat het nog vroeg in het bijenseizoen is, zijn we nog niet gewend aan zoveel insecten en wordt al snel gevreesd een wespennest in de buurt te hebben. **Hommels** overwinteren individueel en de koningin gaat in het voorjaar op zoek naar een nestplek. Het zal dus even duren vooraleer de kolonie opgebouwd is en er constant hommels op en af vliegen aan de nestingang. Het is pas op dit moment, vanaf half april, dat de nesten worden opgemerkt. **Wespen** hebben een gelijkaardige kolonie-opbouw als hommels en zullen dus ook pas vanaf april worden opgemerkt. Al kunnen de grote koninginnen die na de winter ontwaken ook zeer indrukwekkend zijn. **Bijenzwermen** zullen meestal slechts in de maanden mei, juni en juli voorkomen. Dit is de periode waarin bijenvolken zich gaan vermeerderen en er dus zwermen komen. Vooral warme en zonnige dagen worden uitgekozen door een volk om te gaan zwermen. Op andere momenten kan hier en daar wel eens een bij waargenomen worden of soms talrijker op bloeiende bomen.

WEG MET DE 'ALLES-VERDELGEN' MENTALITEIT

- Solitaire bijen** Deze bijen richten geen schade aan en zijn van groot belang voor de bestuiving. Ze mogen niet verdelgd worden en zullen binnen enkele weken allemaal verdwenen zijn. Mocht er toch overlast bestaan, vraag je best advies aan de wildebijen werkgroep Aculea (www.aculea.be) of via de Facebook-groep Solitaire Bijen & Hommels.
- Hommels** Ook deze bijen zijn onschadelijk en hebben een groot belang in de bestuiving. Ze mogen niet verdelgd worden. Bij nesten in de grond kan je de nestingang afzetten met een klein stukje omheining, zodat kinderen niet in de buurt kunnen komen.
- Honingbijen** (zwerm of nest) Zwermen van honingbijen moeten overal gevrijwaard blijven. Neem contact op met een plaatselijke imker of doe een melding bij de brandweer in geval van een zwerm of het vermoeden van een nest. Er zijn al heel wat imkers die de brandweer bijstaan om zwermen te scheppen. Elke imker kan zich opgeven bij de lokale brandweerdienst op de website van www.wespennest.vlaanderen. Als er een melding van een zwerm binnenloopt, wordt de imker gecontacteerd om deze weg te halen.
- Wespen** Een wespennest zou enkel mogen verdelgd worden indien het een gevaar vormt of hinderlijk is. Bij de gewone wesp, kan je de brandweer contacteren.
- Hoornaars** Ook betreffende de Europese hoornaar kan de brandweer ingeschakeld worden voor de verdelging, maar doe dit enkel indien het nest echt hinderlijk is of een gevaar vormt. Bij het verdelgen van Europese hoornaarsnesten, krijgt de Aziatische hoornaar immers meer verspreidingskansen wat nefast is voor onze honingbijenpopulatie.

VERDELGEN MET WESPENPOEDER

In 2018 alleen kregen 3 van de 20 Vlaamse brandweezones samen 23.339 oproepen om een wespennest te verdelgen: goed voor het verbruik van 2,2 ton wespencoeder (Permas-D). Dit chemisch insecticide wordt in het nest verspreid door de poedernaald haaks op de raten in te brengen en in een vloeiende beweging uit het nest te trekken. Zo worden alle raten gelijk behandeld en is de kans op neutralisatie maximaal. Als het nest echter onzichtbaar is omdat het in een spouwmuur, rolluikkast of onder de grond zit, moet alleen de ingang, langs waar de wespen binnen vliegen, bepoederd worden.

Permas-D in de wespverdelging

Dit product is een contactgif en bestaat uit een wit poeder, met als werkzame stof permethrine. Het is een snelwerkend neurotoxicum, dat de wesp doodt door verlamming, zelfs bij een lage dosis. Omdat het een lage toxiciteit heeft voor de mens en andere warmbloedige dieren, wordt het doorgaans als een veilig product omschreven. Maar voor water- en bodemdieren is het daarentegen zeer toxisch. Als het poeder in de vrije natuur en het grondwater terecht komt, dan kan het enorme schade aanrichten in het ecosysteem wat op termijn verregaande gevolgen kan hebben. Hoewel leveranciers van het witte poeder adviseren om nestrestanten na verdelging op te ruimen, is dit weinig gekend en wordt dit in de praktijk weinig of niet gedaan.

Aangepast beheer van de Aziatische hoornaar

De Aziatische hoornaar is een grote, exotische wesp die zich vanuit Zuid-Frankrijk sinds 2004 gestaag over Europa verspreidt. Deze invasieve soort willen we net wél massaal uitroeien, want hij vormt een probleem voor onze bijen. De neutralisatie van hun nesten is prioritair om te voorkomen dat een kolonie zich voortplant en het aantal nesten toeneemt. Een kolonie verdelgen vóór de geslachtelijke voortplanting vanaf september is dan ook essentieel. De meest gangbare verdelgingsmethode gebruikt eveneens het witte insecticidepoeder Permas-D. Omwille van hun uiterst agressieve gedrag rondom het nest, is het af te raden om nesten zelf te verdelgen. De brandweer of andere bevoegde bestrijdingsinstanties zijn beter voorzien van het nodige beschermingsmateriaal en de ervaring om de neutralisatie correct uit te voeren. De Aziatische hoornaar nestelt immers opvallend dicht bij de mens in tuinen, parken en stadsranden en reageert zeer agressief wanneer je te dicht bij het nest komt, vooral vanaf de zomer. De nesten worden echter vaak aangetroffen in hoge boomtoppen. Door de vaak hoge locatie van deze nesten, zal het vergif door middel van een verlengbare stok in het nest gespoten moeten worden. In vele gevallen hangt het nest te hoog om na de verdelging de restanten op te ruimen. De enige manier is dan te wachten tot het nest vanzelf uit de boom valt. Om het schadelijk effect van Permas-D op de omgeving te beperken wordt dan aan de bewoner gevraagd om de restanten van het nest zelf op te ruimen na een verdelging.